

LEVENSLIJSSEN *Anna Gimbrère*

‘Mijn droom? Een ticket naar de maan’

Gisteravond was de laatste aflevering van het VPRO-programma ‘De wilde ruimte’ over de bijzondere ontwikkelingen in de ruimtevaart. Presentator en natuurkundige Anna Gimbrère (32) wordt gezien als hét nieuwe mediatalent.

TEKST LOUËL DE JONG FOTO'S MERLIJN DOOMERNIK

LEVENSLIJSSEN Anna Gimbrère**1 Verkennen van het onbekende is een oerdrift**

“Dit jaar zullen de eerste tickets voor commerciële ruimtevluchten worden verkocht. Daar zijn drie grote partijen mee bezig, Elon Musk met SpaceX, Amazon-oprichter Jeff Bezos met Blue Origin en Richard Branson met Virgin Galactic. Een kaartje bij Branson kost 250.000 dollar. Dan vlieg je dus even in de ruimte. Dat wil zeggen: ongeveer 100 kilometer boven de aarde. Je zou denken dat er een duidelijke grens is waar je dan doorheen vliegt en ineens in space bent, maar dat is niet zo. De dampkring bestaat uit meerdere lagen die in elkaar overlopen.

Ik zou dit héél graag doen, maar wacht liever tot het betaalbaar wordt en het mogelijk is een heel rondje om de aarde te vliegen. Dat gaat in mijn leven zeker gebeuren, net zoals er een basis komt op de maan. De mensheid staat klaar de ruimte te veroveren. Vergelijk het met de gewone luchtvaart een eeuw geleden, toen vlogen we nog niet eens de oceaan over en zie de ontwikkelingen die daar hebben plaatsgevonden. Het verkennen van het onbekende is een oerdrift. Wonen op Mars of de maan is een grote uitdaging, maar dankzij onderzoek van Esa en Nasa weten we van alles over de atmosfeer en de bodem van Mars, bijvoorbeeld dat er bevroren water is en CO₂ in de atmosfeer. Dat kunnen bronnen zijn voor drinkwater en zuurstof. Helaas is er nog geen teken van leven.”

2 Zweven in een groter geheel relativeert

“Als kind verslond ik een prachtig prentenboek van een beer die met bed en al het raam uit vliegt, naar de maan. Ik sliep onder het raam, altijd met de gordijnen open, en keek eindeloos naar de sterren. Dat deed iets met mij. Het gevoel dat we in een groter geheel zweven had iets relativerends. Moelijkheden op school, ruzies met vriendinnen, ze werden klein door de grootsheid van het heelal. Toen ik twaalf was werd André Kuipers benoemd tot astronaut, waarop ik dacht: het kán dus.

Vanaf dat moment heb ik die mogelijkheid meegenomen in al mijn keuzes. Had mijn kamer al een lichtblauw plafond met fluorescerende sterren en stonden op verlanglijstjes altijd al cadeaus die met ruimtevaart te maken hadden, nu paste ik mijn vakkenpakket erop aan en legde ik de cv's van Wubbo Ockels en André Kuipers naast elkaar om mijn levenspad uit te stippelen. Uiteindelijk ben ik geen astronaut geworden omdat ik enorm last heb van bewegingsziekte. Ik heb de droom een beetje losgelaten, maar als er enigszins betaalbare tickets op de markt komen, ben ik er als de kippen bij.”

3 Verbeeldingskracht brengt ons ver

“Voor het tv-programma reisde ik langs ruimtevaarders, onderzoekers, kapitaalkrachtige avonturiers en bedrijven die het ruimtereizen mogelijk maken. De naam ‘De wilde ruimte’ is een woordspeling op het Wilde Westen. De huifkarren en pioniers van de negentiende eeuw zijn de ruimteschepen en astronauten van nu. Er gebeurt zo veel, en er wordt al zo veel geld verdiend. Op hightech-beurzen verkopen start-ups raketmotoren en nieuwe boorsystemen voor het mijnen van asteroïden. Japan test al technologieën om goud en platina uit asteroïden halen, hun kleine ruimteschepen zijn momenteel op de terugweg met de eerste monsters. Echt ongelooflijk.

Asteroïden zijn letterlijk vliegende goudmijnen rond de zon. Ook de wetgeving is interessant, want regels zijn er nauwelijks. De ruimte is onontgonnen gebied dat nog van niemand is.

‘Ik sliep onder het raam, altijd met de gordijnen open, en keek eindeloos naar de sterren’

Nog iets wat ik zag op die beurs: een maanlander waarmee een 4G-netwerk naar de maan gebracht kan worden. Gemaakt en gefinancierd door grote bedrijven die voelen dat straks mensen naar de maan gaan, daar blijven en dus een 4G-netwerk wensen. Dit zegt allemaal veel over de verbeeldingskracht van mensen. We zijn nu op het punt dat de technologie die verbeeldingskracht inhaalt.”

4 Wees heel zuinig op deze planeet

“Ik denk dat het zien van de aarde van buitenaf een spirituele ervaring is. Zo beschrijven astronauten het ook. Alles wat je sinds je geboorte kent – alle mensen, plaatsen en ervaringen – bevindt zich daar beneden, op die blauwe planeet. Hierdoor zijn ze anders naar het leven gaan kijken. De aarde is zo klein en waardevol, we zijn zo nietig. Astronauten zijn gedreven deze bol te redden. We zweven in een omgeving waarin wij helemaal niet kunnen overleven.

Mijn liefde voor ruimtevaart heeft te maken met verbinding. Het geeft mij een holistisch gevoel: hier moeten we het doen met z'n allen.

Daarnaast heeft het ons veel kennis opgeleverd en inzichten gegeven in het milieu, de aarde, het klimaat, recycling en veiligheid. Elke lancering is kostbaar, vervuilend en risicovol. Klopt. Toch denk ik vooral aan alle plussen. De ruimtevaart is een investering die ook veel kennis en techniek oplevert. Van satellietcommunicatie tot medische apparatuur en de populaire sportschoen Nike Air, die is ontworpen dankzij inbreng – een speciaal soort luchtig rubber – van een Nasa-ingenieur.” >>

LEVENSSLESSEN Anna Gimbrère

Anna Gimbrère (1986) is geboren in Utrecht. Haar achternaam dankt ze aan haar Franse voorouders, paraplu makers. Na een middelbare schoolperiode in Zwolle, studeert ze in 2014 af aan de Universiteit van Amsterdam, in de theoretische natuurkunde. Direct na haar studie begint ze bij de tv, waar ze inmiddels aan verschillende programma's heeft meegewerkt, zowel achter als voor de camera. Ze was onder andere redacteur bij 'De nationale wetenschapsquiz' (VPRO), deskundige bij 'Galileo' (RTL 5) en presentator van 'Oranje boven, Down Under' (VPRO). De zesdelige serie 'De wilde ruimte' is terug te zien op vpro.nl. Anna woont met haar zus in Amsterdam.

'In de liefde is het lekker even niet alles te kunnen verklaren. Je te laten overdonderen'

5 Alles en iedereen is met elkaar verbonden

"Een studie geneeskunde was geen succes. Ik kon niet tegen al het verdriet in het ziekenhuis, raakte vaak echt volledig van slag. Ik ben geswitcht naar natuurkunde, ook omdat ik het rekenen en wiskundig puzzelen miste. Natuurkunde is het mooiste wat er is. Je hebt een vrijbrief na te denken over alle grote levensvragen. Wat is ruimte? Wat is tijd? Waar houdt het universum op? Werken de aller kleinste dingen in de natuur hetzelfde als de allergrootste?"

De theoretische natuurkunde probeert alle natuurwetten in één formule te vatten, The Theory of Everything. Ik vind dat een heerlijk en prachtig idee. Die theorie is er nog niet hoor, maar die komt!

Wat we wel weten, is dat alles met elkaar verbonden is en vanuit de big bang is ontstaan: de sterren, planeten, het leven. Ooit was alles één en eigenlijk nog steeds. Wij mensen zijn het resultaat van vele toevalligheden en vele jaren evolutie en we hebben het unieke vermogen onze oorsprong in het universum te begrijpen. En dus te waarderen. Het zou mooi zijn als we vaker beseffen dat we uiteindelijk uit de stof van een en dezelfde ster zijn ontstaan."

6 Laat je verwonderen

"Ik kom uit een warm en liefdevol nest. Mijn zusje, broertje en ik werden vrijgelaten. Van jongs af aan was ik met de natuur bezig, ik was zo'n WNF-ranger die langs de deuren ging om geld in te zamelen voor de aapjes. Mijn ouders waren niet activistisch, maar lieten ons terloops nadenken over het milieu. Zo probeerde mijn vader op een rotonde niet te remmen om geen brandstof te verspillen en stuiterden we in onze auto altijd lachend de bocht door. Ook kocht hij geen Danootje-toetjes vanwege de plastic verpakking en we gingen vaak wandelen in natuurgebieden. Hadden mijn vriendinnetjes op vakantie jongens versierd, ik had Schotse schapen gezien.

Eindelijk lijkt er een algemeen besef te komen dat duurzaam denken en ontwerpen de enige manier is om vooruit te komen. Het gaat alleen allemaal veel te langzaam. We zouden ons moeten verwonderen over de mogelijkheden, in plaats van vasthouden aan een stervend systeem."

7 Leg levensgeluk niet in handen van één doel

"Hoe maakbaar is het leven? Als wij straks kolonies stichten op de maan en als toerist de ruimte in kunnen, lijkt die maakbaarheid onbegrensd. Toch moet je ook meevaren met het leven. Kunnen loslaten. Dat vind ik moeilijk, wetenschappers willen dingen verklaren. Ik analyseer alles kapot. Alle vormen van verdriet, boosheid en rouw die ik heb, analyseer ik. Dat helpt me, dat is hoe ik houvast krijg in de wereld.

Toch moet ik emoties toelaten. Wegstoppen werkt averechts. En hoewel ik er niet goed in ben, weet ik inmiddels ook dat het fijn is soms niet te begrijpen. Zo word je meer verrast en is er meer magie. In de liefde bijvoorbeeld is het lekker even niet alles te kunnen verklaren. En overdonderd te worden. Hoewel het liefdesverdriet erna minder fijn is, weet ik helaas ook.

Anders dan de ruimtevaart is het leven beperkt maakbaar. De enige manier om te dealen met het idee van maakbaarheid, is er niet standaard vanuit te gaan dat iets lukt, schrijft astronaut Chris Hadfield in zijn boek 'An Astronaut's Guide to Life on Earth'. Wél die stip aan de horizon, maar niet als enige doel. Mijn stip was astronaut worden, maar omdat ik altijd alleen dingen heb gedaan die ik leuk vind, zijpaden heb ingeslagen, ben ik nu ook heel gelukkig in wat ik doe."

8 Het leven is niet altijd overzichtelijk

"Diepte vind ik doodeng. Ik heb altijd de hoogte in gewild. In een groot meer of zee zwemmen vind ik echt verschrikkelijk. Het idee dat iets vanuit het donker opdoemt en mij van onderen grijpt, een plant of giftige kwal, gruwelijk. Liever omhoog. Dat is een centraal thema in mijn leven. Zo lang ik mij kan herinneren sta ik als ik uitga ook graag op bars en tafels. Ik vind het heerlijk van bovenaf te kunnen zien waar iedereen is en ruimte te hebben vrij te bewegen. Maar vooral om overzicht te hebben.

Ook in het dagelijks leven zou ik het liefst alles begrijpen, overal grafische plaatjes van tekenen en bij iedere persoon een gebruiksaanwijzing krijgen. Dat lijkt me heerlijk. Maar zo is het leven niet." <<